

A ruházati ipar szerepe a fegyveres erők ellátásában

*Keszthelyi László alezredes
és György Károly őrnagy*

A fegyveres erők fontos és alapvető feladata a szocializmus védelme. A fegyveres erők állandó erősítése a szocializmus és a kommunizmus építésének objektív szükségszerűsége, amely a társadalmi fejlődés törvényszerűségéből, az imperializmus és a szocializmus közötti osztályharc sajátosságaiból adódik. A néphadsereg ellátásában fontos, nem elhanyagolható feladat a katonák megfelelő korszerű ruházattal való ellátása és ennek importból való biztosítása nem képzelhető el. Mindez önmagában is kifejezi a ruházati ipar fontos szerepét a hadsereg ellátásában, melyet úgy összegezhünk, hogy kellő mennyiségben, az előírt időben és helyen a megkövetelt minőségben rendelkezésre kell állnia a szükséges készleteknek.

A ruházat szerepét a fegyveres harc megvívásában az ember szerepével indokolhatjuk. A tudományos technikai forradalom hatása a hadseregek technikai felszerelésében és fegyverzetében jelentős változásokat hozott létre, amelyek lényegesen növelték azok technikai lehetőségét. Hadseregünk fő erejét mégis az emberek képezik, akik a korszerű fegyvereket kezelik. A ruházatnak az ember védelmét kell szolgálnia. A múltban ez kizárólag a környezeti hatások elleni védelemre korlátozódott. Meg kellett védeni a katonát az esőtől, hőtől, hidegtől, a forróságtól és a széltől, azért, hogy tevékenységét a legszélsőségesebb körülmények között is ki tudja fejteni, hiszen a harcoló katona mindig ki van téve az időjárás hatásainak.

A hadügyi terén végbement tudományos technikai fejlődés lényegesen módosította a ruházattal szembeni követelményrendszert. Az elmúlt évtizedek folyamán a harctéri veszélyhelyzetek egyre fokozottabban váltak döntő tényezővé, mindenekelött az atomfegyverek megjelenése, a vegyi és biológiai fegyverek és a felderítő eszközök fejlődése következtében. Mindezek szükségessé tették a katonai ruházattal szembeni követelményrendszer továbbfejlesztését, hogy a katona védelmét mind nagyobb mértékben elégítsük ki. A követelményrendszer több olyan ellentmondást is tartalmaz (például víz át nem eresztés és vízgőz átteresztés), melynek feloldásában az optimum megtalálásában lényeges szerepe van a ruházatfiziológiai kutatások eredményének, illetve jónéhány kérdést, amelyek tisztázására még csak ez után kerül sor. Mindezek alapján leszűrhetjük azt a következtetést, hogy a korszerű harcban részt vevő katona számára nagy körültekintéssel tervezett célminőségű ruházat felelhet csak meg.

A követelményrendszer felállításával mód nyílt az öltözeti rendszer elveinek kidolgozására. Az MN öltözeti rendszere, a társadalmi fejlődést tükröző öltözködési kultúra és közizlés kölcsönhatása napjainkban egyre szembetűnőbb. Mindkettő kielégítésének lehetőségeit az ország anyagi-gazdasági szolgáltató képessége és az ipari háttér alakulása tartja objektív határok között. Az indokolt igények és a reális lehetőségek összehangolása, illetve az igények kielégítési lehetőségeinek kutatása az ipar számos ágazatának mozgósítását teszik szükségessé. Melyek e téren az előttünk álló feladatok?

Az elmúlt években a Magyar Néphadseregben kialakult egy olyan egységes öltözeti rendszer, amely lehetővé teszi, hogy a katona – legyen az sorállományú, vagy hivatásos – minden időben feladatának legmegfelelőbbben tudjon öltözködni, vagyis öltözetének rétegeit, darabjait úgy állítsa össze, hogy megfeleljen az adott időjárási körülményeknek és ne gátolja feladatának elvégzésében.

Mindez azt is jelenti, hogy az öltözet egyes darabjai elnyerték végleges formájukat, s így további feladatunk elsősorban a felhasznált alapanyagok, anyagok minőségének javítása, a gyártási technológiák fejlesztése, s az egyenletes minőség biztosítása.

A hadsereg állománya érzékenyen reagál minden, a minőséggel kapcsolatos problémára, s ez serkentőleg hat mind a fejlesztő, mind a minőségbiztosítási tevékenységünkre. E munkánkban nagy segítséget kapunk a Textilipari Kutató Intézettől, a Bőr- Műbőr- és Cipőipari Kutató Intézettől, s mindig számíthatunk a könnyűipari vállalatok közreműködésére is. Ennek ellenére olyan gondjaink is adódnak, amelyek megoldása kisebb, vagy nagyobb nehézségekbe ütközik. Egyik ilyen még megoldásra váró kérdés a szállítási határidők pontos betartása. Kapcsolataink a könnyűiparral több évtizedesek, s így nyomon követhettük fejlődését, ismerjük nehézségeit a munkaerőellátásban, az anyagbiztosításban, az alkalmazott technológia és technika fejlesztésében, ismerjük bel- és külkereskedelmi kötelezettségeinek jellegét, s a mindezekből adódó szállítási nehézségeket. Mindennek ellenére ragaszkodnunk kell a szerződéses határidőkhöz, mivel saját belső ellátási kötelezettségeinknek csak így tudunk eleget tenni, s a megrendelt ruházati anyag késedelmes beérkezése súlyos következményekkel járhat.

Gondjaink közül meg kell említeni cikkeink minőségi színvonalának ingadozását is. A Magyar Néphadseregben rendszeresített cikkeket szigorú és teljes körű előírások rögzítik, amelyek a ruhadarab rendeltetéséből, várható alkalmazásából indulnak ki. A kényelmes vagy köznap, illetve kimenő ruházatnál a darab esztétikai megjelenése és ennek tartós megőrzése kerül előtérbe, míg a gyakorló ruházatnál a funkcionális követelmények maradéktalan kielégítése a fő cél.

Az „egyenruházat”, mint fogalom eleve magába foglalja az alaki-formai egységességen kívül a kialakított színrendszer állandóságát is. E téren azonban még komoly problémáink vannak és ez nemcsak az adott szín tartósságára vonatkozik, hanem a különböző időben, vagy tételekben gyártott azonos ruházati anyagok színének állandóságára is. Tudjuk, hogy e probléma szerteágazó, s anyagában, technikájában, technológiájában több iparágat is érint, a megoldást mégis szorgalmazni kell, meg kell találni.

A minőséggel kapcsolatos különféle gondjaink arra készítettek, hogy meg-

vizsgáljuk a minőség biztosításának rendszerét, belcérteve a néphadsereg átvételi szervezetének, alkalmazott módszerének elemzését is.

A megkívánt minőség érdekében a gyártó vállalatnak biztosítanunk kell és biztosítjuk is – mindazokat az információkat, amelyek birtokában tudniuk kell megfelelő minőségű árut szállítani. (A megfelelő munkaerő és vezetés, illetve technikai, technológia és szervezet biztosítása a vállalatnak, mint önálló népgazdasági egységnek a belső ügyét képezi.) A minőségi problémák zöme a minőségi és technológiai fegyelem megsértéséből, a munkahelyi vezetés gyengeségéből fakad. A termelés folyamatában általunk végzett ellenőrzések célja az, hogy betartják-e az előírt elfogadott technológiát.

Jelenlegi átvételi rendszerünk a textil- és textilruházati ipar minőségi fejlődésének időszakában biztosította azt, hogy raktárainkba túlnyomó többségében megfelelő minőségű áru kerüljön, de az ipar és különösen a konfekcióipar mai fejlettségi szintjén gátjává is vált a „belső” minőségi értékek növelésének. Átvételi rendszerünk csökkenti a termelők felelősségét a minőségért, pedig üzemünk zöme ma már rendelkezik azokkal a szervezeti, technológiai, gépi adottságokkal, amelyek tudatos igénybevételével felelősséggel garantálhatnánk a részükre gyártott termékek minőségét.

A gyár készáru-raktárába kerülő áru minőségét „hivatalból” szabályozza, ellenőrzi maga a műveletet végző dolgozó, a gyártási folyamatot, részfolyamatot szabályozó technológus, az ezt irányító és a munkáért általában is felelős munkahelyi vezető, a folyamat különböző pontjain helyet foglaló minőségellenőr és a készáru ellenőr. Mindezen felelős dolgozók munkáját kellene ellenőriznie – és ezek szerint értékelnie is – a hadsereg minőségi átvevőjének, holott az egy-egy darabra, tételre, kiszerezési mennyiségre eső átvizsgálási idő csak szerény töredéke annak az időmennyiségnek, amit az őt megelőző gyári dolgozók fordítanak az ellenőrzésre. Az áruátvevő például a ruházati cikkek esetében megvizsgálja a darab általános megjelenését, szimmetriáját, a tűzések, kontúrok szabályosságát, de nem tudhat választ adni az olyan kérdésekre, hogy méreteiben, fontosabb részmereteiben megfelelő-e, vagy a felhasznált – és az áru kész állapotában már ellenőrizhetetlen – kellékek minősége a belső műveletek milyensége, a varratok szilárdsága stb. kielégítő-e? Ezért a – katonai rendeltetésű ruházatnál különösen fontos szilárdsági, taróssági – mutatókért csak a gyártó vállalatok viselhetik együttesen a felelősséget.

A minőség folyamatos fejlesztésének szükségességére, valamint a minőség biztosításának rendszerében meglévő hiányosságokra a KNEB legutóbbi e témával is foglalkozó részletes vizsgálata is felhívta a figyelmünket.

A szervezés, a technika, a technológia terén vállalataink eljutottak oda, hogy termékeiket teljes minőségi felelősséggel adják át megrendelőiknek, lehetővé téve ezzel számunkra azt, hogy a felszabaduló szakmai-szellemi kapacitást a cikkek további fejlesztésében hasznosíthassuk.

Mindezek szellemében a jövőben még fokozottabban számítunk a könnyűipari vállalatok segítségére terveink megvalósításában, így is ápolva a hadsereg és a szállító vállalatok közötti jó kapcsolatokat, s együtt szolgálva a haza fegyveres védelmének és a népgazdaság fejlődésének ügyét.